

SERIA DE AUTOR
ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

ERIC-EMMANUEL
SCHMITT

STRĂBĂTÂND SECOLELE
V

Cele două împărății

Traducere din franceză de
DORU MAREȘ

HUMANITAS
fiction

Nota editorului francez

Noam, Noura, Derek, Tibor...

Se cunosc de opt mii de ani, cu bune și cu rele.

Ce îi leagă? Faptul că într-o seară au fost loviți de trăsnet, în toiul unei furtuni, ca mai apoi să descopere că au devenit nemuritori. În mod inexplicabil. Iar dacă li se întâmplă să moară, revin la viață, asemenea plantelor, după un îndelungat proces de recompunere.

Noam își spune povestea și, prin ea, pe a noastră, a omenirii. Născut la sfârșitul neoliticului, a fost un copil bun, care-și admira tatăl, căpetenia tribului, iar acesta avea să îl trădeze mișelește. Noam nu a încetat însă să se arate generos, încrezător, curios față de ceilalți, dar și un pic naiv.

Noura este femeia care îl obsedează. Cu o personalitate puternică, de nestăvilă, când iubește, o face cu toată pasiunea. Noam și Noura se tot caută, apoi fug unul de celălalt, sfârșind mereu prin a se regăsi, înainte ca, într-un secol sau altul, viața să îi poarte pe alte meleaguri.

Tibor este tatăl Nourii. Vindecător, el este cel care, cu opt milenii în urmă, l-a învățat pe Noam despre puterea tămăduitoare a plantelor. Spre deosebire de ceilalți trei nemuritori, el a fost surprins de fulger în plină decrepitudine. De-atunci, își târăște bietul corp slăbit în căutarea unei alinări, fumând ierburi halucinogene pentru a-și mai ostoi durerile.

Derek este personajul întunecat, malefic, din ampla lucrare *Străbătând secolele*, fratele vitreg, blestemat, al lui Noam. Tatăl l-a castrat pe când era copil. Nu și-a revenit niciodată din traumă și încearcă prin toate mijloacele să se răzbune pentru această nedreptate. Rând pe rând rege, actor, cerșetor sau susținător al unor forțe dușmănoase, renaște mereu din propria-i cenușă. Va reuși oare să-și ducă la îndeplinire planul de a distruge lumea?

Fiecare volum din acest ciclu este punctat cu intermezzouri care orchestrează veșnicele du-te-vinouri între lumea de ieri și cea prezentă, între Noam cel din timpurile străvechi și cel din contemporaneitate, care își scrie memoriile, plin de uimire în fața a ceea ce am devenit ca umanitate.

După atâtea secole, iubirea lui pentru Noura a rămas intactă, în ciuda repetatelor încercări de a-și reface viețile în brațele altora, în pofida Brittei, copilul pe care Noura l-a avut cu un altul. Derek, fratele vitreg, blestemat, al lui Noam, rămâne mai mult ca niciodată dușmanul fățiș al celor doi; modernitatea noastră supertehnologizată i-a înzecat puterea malefică, permițându-i să-și întindă tentaculele până la marginea unei lumi aflate pe buza prăpastiei.

Lumea în care trăim.

PARTEA ÎNTÂI

TOT CEEA CE A FOST RENAȘTE.

Pitagora

Bătrânul o fixa cu privirea pe fetiță.

Anumite suflute, de îndată ce se întâlnesc, redesenează centrul universului; bătrânul și fetița săvârșeau această minune într-un luminiș înconjurat de stejari cu ramuri stufoase, în care fiecare frunză purta greutatea recentelor ploii torențiale. Între cei doi aerul parcă vibra în alt fel, atât de intensă era atenția pe care și-o acordau, creând un coridor de lumină; nimic, nici viespe, nici silvie, nici fluture, n-ar fi putut trece pe acolo fără să-și ardă aripile.

Ea trăise cinci primăveri, el traversase șase mii. Mai exact, fetița avea doar cinci ani, bătrânul era bătrân de șase milenii – de-atâtea și atâtea secole își târa decrepitudinea...

Bătrânul o privea fix pe fetiță așa cum noaptea cercetează aurora, trecutul scrutează prezentul, ori un masiv muntos veghează asupra unei flori îmbobocite.

Toate câte le trăise brăzdaseră trupul și fața bătrânului, zbârcindu-i pielea cu mai multe șanțuri decât cele săpate de scurgerea ploilor pe-o costișă argiloasă, în timp ce prospețimea micuței îi aureola tenul cu sclipire de rochița-rândunicii. În timp ce el tot aduna vremi deja dispărute, ea dădea-n floare. Cu toate acestea, părea că tocmai el, străbunul, avea ceva de învățat; trăgea învățăminte din tăcerile fetei, deslușea câteva riduri în spatele chipului fraged, detecta anumite gesturi în

nemișcarea-i placidă și, sub trăsăturile inocente, secrete deopotrivă cruciale și de nepătruns.

Tibor o contempla pe Luna. Luna îl contempla pe Tibor.

Asta în timp ce eu, întins pe covorul de mușchi și iarbă cosită pe care mă odihneam, o măsuram pe Luna misterioasă. De unde privesc ochii unui copil? Din ce adâncuri? De pe ce promontoriu? Doar nătângii pot considera un spirit tânăr ca fiind o ceară moale gata să fie modelată: un copil știe mai multe decât spune, are o înțelepciune venită de altundeva, de dinainte; iar această energie care sălășluiește în el și care îl face să crească este tocmai aceea a universului însuși, a echinocțiului primăvărat în care viața alungă moartea, a erei în care seva, sămânța, dogoarea primăverii alungă iarna. O flacără imensă sălășluiește în această copilă; tăciuni pe cale de a se stinge îl reînsuflețesc pe bătrân – pentru Tibor numai cenușa mai supraviețuiește...

În genunchi, cu spatele încovoiat și articulațiile trosnind, Tibor s-a aplecat spre Luna și, cu degetele noduroase de la artrită, i-a mângâiat obrajii catifelati. La rândul ei, aceasta și-a așezat mânuța peste mâna lui, mătăsoasă și călduță, în contrast cu cea a bătrânului, aspră și rece. O energie a circulat între ei, aproape palpabilă prin intensitate.

— Tu ești cheia, i-a șoptit el cu o voce răgușită, care a sfâșiat tăcerea.

Cuvintele se dovedeau biete instrumente, mult sub adevărurile iscate de prezență și de privire. De secole întregi, Tibor nu mai avusese parte de acest influx vital, această senzație de împospătare. A inspirat adânc, absorbind fiecare fărâma din înflăcărea care i se oferea.

Niște copii au dat buzna în luminiș.

— Luna, vino să ne jucăm! De-a veverițele care caută conuri de brad!

Dintr-un salt, Luna s-a ridicat și a luat-o la fugă să se alătore grupului. Ștrengarii țipau, râdeau, săreau, tropăiau, reacționau peste măsură.

Năvălirea acestor obraznici, rupând vraja, a dezgolit-o pe Luna de întreg misterul. Acești copii obișnuiți o transformaseră într-un copil ca oricare altul. La unison, Tibor a redevenit și el un bătrân oarecare, îmbrăcat într-o tunică largă, de culoare albă. M-am apropiat de el.

— Continuăm culesul?

Mi-a zâmbit cu o îngăduință plină de oboseală.

— N-avem încotro, prietene. După noaptea asta cu lună plină, să culegem plantele pe care le-am recoltat și când luna-i neagră. Vreau să le compar virtuțile și să verific dacă, așa cum cred, acestea se modifică...

— Crezi că și-ar putea inversa calitățile? Că o floare otrăvitoare pe timpul lunii negre poate să se transforme într-un remediu pe lună plină?

— De ce nu? Uite, da, adună-le pe astea.

Mi-a arătat la marginea luminișului niște clopoței mov, cu tulpina dreaptă, crescuți destul de înalți, cu frunze gri și păroase¹. Se spunea despre ei că provoacă greață, vărsături, chiar sincope, și că accelerează bătăile inimii până la moarte. Tăind-o cu o lovitură de cosor, mă îndoiam că ar aduce cel mai mic beneficiu, chiar și după trecerea lunii pline, deoarece picățelele vineții care pătau interiorul corolelor în formă de clopoțel lăsau să se ghicească deja că își conțineau otrava, un fel de acid decolorant care le devora petalele și ar fi făcut la fel cu oricine ar fi înghițit-o.

Am apucat-o pe cărarea care, îndreptându-se spre sud, se întindea de-a lungul dealurilor precum apele domoale ale unui râu. Tibor înainta cu pas măsurat, se oprea adesea, își mai trăgea răsuflarea sprijinindu-se de câte un trunchi de copac,

1. Degețel roșu.

dar simțeam în el freamătul celui care își redescoperă gesturile esențiale. Acest vindecător din timpuri străvechi își savura transformarea într-un druid modern.

De când ne stabiliserăm în Galia, redescoperisem fericirea unui paradis pe care îl crezusem pierdut: explorarea arboretului și a preriilor în compania lui Tibor, studierea miilor de invenții ale naturii, testarea proprietăților unor ierburi, flori, tufișuri, arbuști și fructe. Tibor, care începuse să mă formeze cu secole în urmă, continua să mă inițieze. Maestru și discipol hoinăream astfel ca în primele zile.

— Învăț! repeta el. Odiñoară, nu-mi trecea prin minte să unesc cerul și pământul. Grație înțelepților de aici, mă străduiesc să încerc ceva nou.

În ținuturile în care ne stabiliserăm de-acum căminul, tradiția țesea legături între pământ și bolta cerească. Druizii, comparând efectele ritmului fazelor lunare cu acelea ale anotimpurilor, stabiliseră o legătură între botanică și astronomie: dacă lungile zile luminoase de primăvară și vară favorizau creșterea vegetației, nopțile, după cum erau negre-nerneală sau de un argintiu scânteietor, exercitau de asemenea o influență. Ferm convinși de această analogie, încercau să determine momentul propice pentru recolte, alegând, de pildă, să taie vâscul în cea de-a șasea lună, convinși că, după perioadele de întuneric și de incandescență selenară, buchetele de rămurele atingeau maturitatea potrivită. În ceea ce privește animalele și oamenii, sufereau repercusiunile lunii pline: aceasta le perturba celor mai mulți somnul, fără a mai vorbi despre crizele de nebunie sau de agresivitate pe care le provoca unor persoane; rozătoarele se ascundeau în vizuini, în timp ce câinii și lupii o luau la goană pe câmpuri, înfierbântați, mereu în alertă. Femeile, mai cu seamă, erau percepute drept creaturi lunare, ciclul lor menstrual – cu o durată medie de douăzeci și opt de zile – copiindu-l pe cel al astrului. Se șoptea că acelea care sufereau de un ciclu neregulat se obișnuiseră prea mult cu lumina artificială –

torțe, lămpi, lumânări –, și rupseseră astfel legătura cu matricea. Druizii le sfătuiau să se repună în armonie prin refuzul oricărei lumini nenaturale, lăsându-se scăldate doar de haloul astrului nopții.

La o încrucișare de drumuri, acolo unde pământul gras ni se lipea de tălpi, Tibor mi-a spus că vrea să ne întoarcem acasă. Excursia îl epuizase.

— Vrei să te duc eu în cărcă? i-am propus.

— Mulțumesc, prietene, dar am să mă folosesc de umerii tăi doar ca ultimă soluție.

De câte ori nu-l purtasem în spate pe acest bătrân care-mi era drag, ca un tată pe copilul său, pentru a-l aduce acasă? Puține lucruri îmi provocau o bucurie mai ascunsă și mai profundă decât acele după-amiezi târzii în care, purtându-l pe umeri, îi simțeam trupul slăbit relaxându-i-se. Mă bucuram din tot sufletul să-l pot ajuta pe cel pe care îl iubeam dintotdeauna. Cu mult înainte de a-mi deveni socru, tatăl Nourii îmi fusese mentor. Și continua să fie.

Îl veneram cu atât mai mult cu cât îi plângeam de milă că încă trăiește. Prelungirea la infinit a zilelor ce le avea de viețuit avea un caracter crud. În timp ce Noura, Derek și cu mine primiserăm nemurirea în floarea vârstei, Tibor o obținuse în amurgul vieții, gârbovit de povara anilor, anchilozat de durere, de reumatism, lipsit de energie, aproape orb, în parte surd. În această stare groaznică, în momentul în care moartea ar fi reprezentat o eliberare, iar el însuși își dorea sfârșitul, soarta se încăpățâna, nemilos, să-l țină în viață. Nu se bucura de o sănătate de fier, ci mai degrabă de o puternică morbiditate; de șase mii de ani, mai degrabă decât să se bucure de o viață eternă, Tibor trebuia să îndure o neconținută agonie.

Curajul pe care îl cerea condiția lui jalnică de nemuritor mi-a sporit stima față de el. Constatam cu satisfacție cât de mult îi aducea alinare șederea noastră în Galia. Stabilirea noastră pe aceste meleaguri, pe care chiar el o sugerase, îi oferise

un răgaz, dacă nu miraculos, cel puțin semnificativ: își mai recăpătase suflul, avea ceva mai multă vigoare, mai puține articulații inflamate, somn fără întreruperi, o dispoziție echilibrată. În perioada călătoriilor noastre în Grecia, o expediție atât de lungă și oboșitoare ca în acea după-amiază ar fi fost de neconceput.

Țărcurile pentru vite, care ne delimitau proprietatea, s-au ivit la ieșirea de pe o cărare șerpuită și îngustă. Ajungând la ferma noastră, Tibor nici nu s-a uitat la bărbații și femeile care se ocupau de hambare, de grânare, de silozurile săpate în pământ, ci s-a dus să se odihnească în camera lui.

Noura nu mă aștepta. Sub polata lipită de casa noastră, pe jumătate înăuntru, pe jumătate afară, se îndeletnicea cu sculptatul în lemn pe care îl începuse cu o săptămână înainte. M-am dus la ea. Minionă cum era și grațioasă, părea tare delicată; cu toate acestea, mânuia ciocanul cu forță. Ochii verzi, brăzdați de firifoare aurii, adunau în ei întreaga lumină a zilei și, strălucitori, concentrați, inspectau contururile pe care le realizase în lemn. Dezlipindu-mi ochii de buclele-i întunecate, care, căzându-i pe umeri, se unduiau la fiecare mișcare de daltă, m-am apucat să admir progresul lucrării și-am felicitat-o pentru suplețea volumelor pe care reușise să le scoată în evidență din trunchiul de copac.

— Chiar crezi asta? s-a interesat. Laudele tale îmi dau curaj.

Cu o precizie ritualică, și-a aranjat la loc uneltele.

— Va trebui ca într-o zi să încerc și o esență mai puțin moale, mai puțin maleabilă decât teiul. De pildă, castanul. Și, când voi fi dobândit destulă iscusință, voi trece la stejar...

Mi-a dat un sărut rapid pe obraz.

— Tati s-a culcat?

— Da, dar se simte bine.

A ridicat privirea spre mine, cu o strălucire tulbure în ochi.

— Prea bine, dacă mă întrebi pe mine.

— Noura! Cum poți să spui așa ceva despre tatăl tău?

A suspinat:

— Pentru că știu cât de mult îl costă forma lui fizică.

Ne-am întors capetele, fiecare în direcție opusă. Subiectul provoca certuri între noi, care mergeau până la a da în clocot. O să o luăm de la capăt?

— Mă îngrijorează faptul că se simte atât de bine, a insistat. M-aș bucura dacă nu aș bănuî cauzele acestei ameliorări.

Am închis ochii și-am strâns pumnii pentru a stăvili nevoia de a protesta care mă cuprinsese, căci prevedeam deja scena ce avea să urmeze: Noura va aduce vorba despre întâmplările care se tot adunaseră în legătură cu tatăl său, corelația între anumite morți subite și recăștigarea vigoriei, eu îi voi răspunde că nu era vorba decât despre coincidențe, pe ea o va înfuria „tăgăduirea mea“, eu îi voi repeta că o sumă de bănuîeli nu poate constitui un adevăr, la care îmi va replica cum că fug de conflicte mai degrabă decât să le înfrunt, și-așa mai departe, până vom ajunge să fim storși de propriile noastre argumente. În toiul ofenselor vor ieși la iveală temperamentele noastre opuse: ei plătându-i să se alarmeze, eu detestând să mă-ngrijorez; ea având tendința să întrevadă probleme acolo unde nu sunt, eu să le ignor atunci când chiar există. În fond, nu ajungeam nicăieri. Cu atât mai mult cu cât nici unul, nici altul nu îndrăzneau să-i spunem nici un cuvântul lui Tibor; prin aura sa, prin știința pe care o deținea, acest formidabil vindecător ridicase în jurul său un zid invizibil care făcea imposibil să i se spună verde-n față chestiuni delicate.

— De fapt, sunt de acord cu tine, a încuviințat brusc Noura, deși nici nu deschisesem gura. Hai să nu ne mai certăm! Dintr-un motiv care-mi scapă, tata e mai bine.

— Sunt nenumărate motive pentru care să se fi restabilit... Clima îi prieste, pădurile și pajiștile îi amintesc de cele de odinioară, cercetează, studiile îl stimulează, face plimbări, conviețuiește cu noi.

— Mda... Îi merge atât de bine, de altfel, încât se gândește să se însoare.

— Poftim?

Noura a rupt cu pocnet sec o rămurea pe care o ținea în mână.

— E limpede că nu ți-a spus mai multe decât mie. Am aflat de dimineață. Serena m-a anunțat că i-a cerut mâna.

— Serena!

— Da, tânăra și frumușica văduvă.

— Păi, ea are...

— Șase mii de ani mai puțin decât el, da! Pe-asta n-o să i-o mai spunem.

Am dat din cap, izbucnind în râs.

— Noura, glumești!

Ochii i-au scânteiat de-un foc lugubru.

— Tibor a cerut-o ieri, iar ea îi va da un răspuns diseară.

— Ea cu el? Imposibil!

— N-ar fi înțelept să refuze un druid de seamă. Fiindcă ea nu este nici mai mult, nici mai puțin decât ce este... Tânără, văduvă, săracă, împovărată cu un copil.

Am prins-o pe Noura de încheietura mâinii.

— Noura, ce mi se pare nebunesc nu e faptul că ea acceptă, ci că Tibor face acest pas. Vrea să se însoare? El?

Noura a dat din cap.

— Nici eu nu pot pricepe cum e cu putință. După moartea mamei, tata nu s-a mai apropiat niciodată de o femeie. A păstrat în permanență amintirea soției sale, despre care a vorbit întotdeauna cu emoție, nostalgie, ca despre un soare căruia nimeni nu i se poate asemui.

— Poate că în decursul timpului și-a mai schimbat părerea.

— Nu, nu el! Nu tati.

A început să plângă la pieptul meu.

— Mi-a devenit străin.